

Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України
відділ історії зарубіжної філософії
сектор історії східної філософії

26 червня 2018, 16:00
к. 327

СЕМІНАР ДОСЛІДНИКІВ СХІДНИХ ФІЛОСОФІЙ

Засідання СХVІ

**Тема засідання:
Актуальність філософії мадг'ямаки
в ХХІ столітті**

Доповідач:
Кхенпо Карма Г'юрме,
вчений, філософ, спеціаліст із традиційних
буддійських наук, старший викладач Інституту
Рангджунг Єше Центру буддійських студій
Університету Катманду, Непал

ЗАПРОШУЄМО УСІХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ!

Див.:

www.tdsf.kiev.ua/

http://community.livejournal.com/ukr_asia_philos

<http://www.facebook.com/OrientalPhilosophiesSeminarKyivUkraine>

Кхенпо Карма Г'юрме народився 1978 року в Нубрі, Північний Непал, за етнічною приналежністю – тибетець. У віці 9 років розпочав навчання в монастирі Ка-Ньінг Шедруб Лінг в м. Катманду під проводом видатних тибетських буддійських майстрів Тулку Ург'ена Рінпоче та Чок'ї Ньїми Рінпоче. По успішному завершенню десятилітніх вищих буддійських студій одержав традиційний вчений титул “лопона” – магістра філософії. Після багатьох років дослідницької та викладацької роботи одержав найвищий традиційний вчений титул “кхенпо”. Наразі є старшим кхенпо в коледжі вищих монастирських студій у Ка-Ньінг Шедруб Лінгзі та Інституті Рангджунг Єше Університету Катманду.

Тези до доповіді

- Буддійське вчення мадг'ямаки (санскр. madhyamaka) про порожнечу (шуньяту, санскр. śūnyatā) відкриває радикальну перспективу, що змінює концепції та припущення, які затьмарюють наше сприйняття.
- Вчення раннього буддизму зосереджувалися довкола ідеї, що в основі особи немає фіксованого, вічного, незмінного “я”. В давній Індії, де філософія і культура оберталися довкола віри в те, що атман (санскр. ātman) – істинне “я” є відповіддю на духовному шляху, Будда наголосив на тому, що фіксовані концепції щодо “я” в дійсності є рушійною силою, що призводять до незадоволення, страждання (санскр. duḥkha). По мірі поширення буддизму магаяни (санскр. mahāyāna), акцент доктрини відсутності “я” (безсамості, санскр. anātman) було розповсюджено на всі явища (санскр. dharma). Цей філософський погляд наголошує на тому, що немає фіксованої, істинної реальності, що лежить в основі всього. Реальність, як ми її знаємо, є результатом взаємозалежного виникнення, а відтак все є “порожнім”, тобто позбавленим будь-якого істинного і незалежного існування.
- Одним із вчень магаяни, що є потужним засобом, який очищує затьмарення нашого сприйняття, є мадг'ямака – вчення про серединний шлях. Воно було поширене індійським вченим Нагарджуною (санскр. Nāgārjuna (~150 – 250 н.е.). Мадг'ямака пропонує метод споглядання себе й реальності, що руйнує всі фіксовані уявлення. Мадг'ямака вчить, що жодна концепція не є досконалою, що будь-що може бути спростовано. Це включає в себе всі дуалістичні рамки і поняття, такі як “добре”- “погане”, “чисте”-“нечисте”, “я”-“не я” тощо. Абсолютна реальність є за межами дуалістичних концепцій. Якщо концепції – це головний спосіб взаємодії з реальністю, тоді це завжди призведе до незадоволення, страждання (санскр. duḥkha), оскільки концепції лише представляють реальність, проте не є самою реальністю. Вони лише концептуальні ярлики, що функціонують на практиці, щоби вказати на те, що можна пізнати лише за допомогою досвіду за межами концепцій. Мадг'ямака пропонує метод набуття безпосереднього досвіду – способу взаємодії з реальністю таким чином, що не потребує заперечення мислення, але акцентує модальності для взаємодії

з безпосереднім моментом замість фіксованих ідентичностей і жорстких концепцій.

- Хоча доктрина порожнечі (шуньяти), якій вчить мадг'ямака, може здатися абстрактною, в практичному вимірі вона має позитивний вплив на наше повсякденне життя. Хоча ми сприймаємо власні невротичні ментальні стани і перепони у життєдіяльності як тривкі, певні, непорушні, такі, чого неможливо уникнути, у них насправді немає такої якості. Наша звичка сприймати речі як тривкі та певні – це те, що спричиняє обумовлений, передбачуваний і стійкий досвід. У дійсності мережа, що нас зв'язує концептуальними паттернами, зроблена з чогось досить непевного, порожнього по своїй суті. Таким чином, філософський погляд мадг'ямаки служить ліками від усіх фіксованих концепцій, а відтак здатний позбавити нас від невротичних ментальних станів.